

Bruselj, 18.4.2013
COM(2013) 225 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Finančna pomoč za energetska učinkovitost stavb

(Besedilo velja za EGP)

{SWD(2013) 143 final}

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Finančna pomoč za energetska učinkovitost stavb

(Besedilo velja za EGP)

VSEBINA

1.	Zakaj to poročilo?	4
2.	Stavbe v Evropi	4
3.	Finančna pomoč EU za energetska učinkovitost stavb	4
4.	Financiranje energetske učinkovitosti stavb s strani mednarodnih finančnih institucij (IFI)	7
5.	Financiranje energetske učinkovitosti stavb z nacionalnimi programi	7
6.	Financiranje energetske učinkovitosti stavb s strani zasebnega sektorja	8
7.	Kaj je mogoče storiti, da se spodbudi več naložb in učinkovitejše naložbe?	8
8.	Zaključki	12

1. ZAKAJ TO POROČILO?

Stavbe so osrednji element politike EU o energetske učinkovitosti, saj skoraj 40 odstotkov končne porabe energije (in 36 odstotkov emisij toplogrednih plinov) nastaja v stanovanjskih hišah, pisarnah, trgovinah in drugih stavbah. Ta sektor je za samim energetske sektorjem tudi drugi največji neizkoriščen in stroškovno učinkovit potencial za prihranke energije. Povečanje energetske učinkovitosti stavb zagotavlja tudi pomembne povezane koristi, vključno z odpiranjem novih delovnih mest, blažitvijo energetske revščine, izboljšanjem zdravja ter zanesljivejšo oskrbo z energijo in konkurenčnostjo industrije.

To poročilo ima dva cilja. Prvič, v skladu s členom 10(5) prenovitve direktive o energetske učinkovitosti stavb (2010/31/EU¹; v nadaljnjem besedilu: direktiva o energetske učinkovitosti stavb) mora Komisija predložiti analizo učinkovitosti sredstev EU, sredstev Evropske investicijske banke (EIB) in drugih javnih finančnih institucij ter usklajenosti financiranja Unije in nacionalnega financiranja. V tem poročilu so predstavljeni najpomembnejši rezultati te analize.

Drugič, nova direktiva o energetske učinkovitosti (2012/27/EU²; v nadaljnjem besedilu: direktiva o energetske učinkovitosti) zahteva, da države članice do aprila 2014 pripravijo dolgoročno strategijo za spodbujanje naložb v prenovo nacionalnega stavbnega fonda. Direktiva o energetske učinkovitosti določa tudi, da mora Komisija pomagati državam članicam pri oblikovanju finančnih mehanizmov za povečanje energetske učinkovitosti. Zato je namen tega poročila pokazati tudi, kako se lahko izboljša finančna pomoč za energetske učinkovitost stavb.

Temu poročilu je priložen delovni dokument služb s podrobnejšimi podatki o evropskem stavbnem fondu ter instrumentih finančne pomoči, ki so na voljo na ravni EU in nacionalni ravni.

2. STAVBE V EVROPI

Analiza evropskega stavbnega fonda kaže, da se njegove značilnosti v posameznih državah članicah zelo razlikujejo glede starosti, vrste, lastništva, stopenj prenove in energetske učinkovitosti. Čeprav nacionalne politike in regulativni okviri obravnavajo skupne teme, bodo morali ukrepi za izboljšanje stavbnega fonda te razlike upoštevati. Pristop „ena rešitev za vse“ ni primeren.

3. FINANČNA POMOČ EU ZA ENERGETSKO UČINKOVITOST STAVB

Evropska unija že mnogo let podpira izboljšanje energetske učinkovitosti stavb z vrsto programov finančne pomoči. V preglednici v nadaljevanju je pregled glavnih instrumentov in razpoložljivih sredstev:

---

¹ UL L 153, 18.6.2010, str. 13.

² UL L 315, 14.11.2012, str. 1.

Vir financiranja	Instrumenti/mehanizmi	Skupna razpoložljiva sredstva	Sredstva za energetska učinkovitost
Sredstva kohezijske politike	Operativni programi, vključno s finančnimi instrumenti (npr. JESSICA)	10,1 milijarde EUR načrtovanih za trajnostno energijo (OVE in energetska učinkovitost)	5,5 milijarde EUR načrtovanih za energetska učinkovitost, sproizvodnjo in upravljanje z energijo
Financiranje raziskav	7OP (npr. Concerto, E2B PPP, Smart Cities)	2,35 milijarde EUR za raziskave na področju energije	290 milijonov EUR za energetska učinkovitost
Sredstva za politiko širitve	Mehanizmi IFI (SMEFF, MFF, EEFF)	552,3 milijona EUR (oziroma 381,5 + 117,8 + 53)	Približno tretjina skupnih sredstev je namenjena za projekte v industriji in stavbah
Evropski energetski program za oživitve (EEPR)	Evropski sklad za energetska učinkovitost (EEF)	265 milijonov EUR	70 % sredstev je treba nameniti za energetska učinkovitost
Sredstva za konkurenčnost in inovacije (CIP)	Program Inteligentna energija Evropa (vključno z ELENA) Podporni program za politiko informacijskih in komunikacijskih tehnologij (ICT PSP)	Približno 730 milijonov EUR za vsak program	Okrog 50 % sredstev je bilo namenjenih za energetska učinkovitost v vseh sektorjih

Preglednica 1: Sredstva za energetska učinkovitost v skladu s sedanjim večletnim finančnim okvirom (2007–2013)³

V naslednjih oddelkih so dodatne podrobnosti o teh instrumentih.

3.1. Sredstva kohezijske politike

V tekočem programskem obdobju 2007–2013 je bilo za naložbe v trajnostno energijo v EU načrtovanih okrog 10,1 milijarde EUR, od tega približno 5,5 milijarde EUR za energetska učinkovitost. Ustrezni deleži, razporejeni za energetska učinkovitost, se med državami članicami razlikujejo glede na skupno višino razpoložljivih sredstev, nacionalne potrebe in prednostne naloge, ki jih je določila posamezna država članica. Do konca leta 2011 je bilo za določene projekte energetske učinkovitosti razporejenih skoraj 3,8 milijarde EUR, vključno z obnovljivimi skladi, kar pomeni 68-odstotno stopnjo izvajanja.

Izkušnje iz preteklih nekaj let kažejo, da države članice čedalje bolj uporabljajo sredstva kohezijske politike za energetska učinkovitost, zlasti za energetska učinkovitost stavb, ter da se povečuje uporaba finančnih instrumentov. Vendar celoviti podatki o učinku teh sredstev na prihranke energije v stavbnem sektorju niso na voljo.

3.2. Financiranje raziskav

V skladu s sedanjim okvirnim programom EU za raziskave in razvoj 2007–2013 je bilo za energetska učinkovitost razporejenih 290 milijonov EUR. Dva raziskovalna projekta sta bila posebej usmerjena v stavbni sektor:

- javno-zasebno partnerstvo „Energetska učinkovite stavbe“ je prejelo 1 milijardo EUR za spodbujanje zelenih tehnologij ter razvoj energetska učinkovitih sistemov in materialov v novih in obnovljenih stavbah (vključno z zgodovinskimi stavbami) za temeljito zmanjšanje njihove porabe energije in emisij CO₂,
- namen pobude CONCERTO je bil dokazati, da je optimizacija stavbnega sektorja celotnih skupnosti učinkovitejša in cenejša od optimizacije posameznih stavb. Od leta 2005 je

³ Opozarjamo, da običajno ni bilo mogoče opredeliti določenega deleža teh sredstev, ki je bil razporejen na ukrepe, povezane s stavbami.

pobuda z okrog 180 milijoni EUR sofinancirala projekte v 58 skupnostih ter s tem v njihovih stavbnih sektorjih zagotovila prihranke v višini okrog 310 000 ton CO₂ na leto in zmanjšanje skupne porabe energije za 20 %.

3.3. Sredstva za širitev prek mehanizmov mednarodnih finančnih institucij

Več programov financiranja EU se izvaja v sodelovanju z mednarodnimi finančnimi institucijami (IFI). Ti posredniški finančni mehanizmi⁴ so bili vzpostavljeni v okviru instrumenta PHARE in združujejo nepovratna sredstva EU s sredstvi mednarodnih finančnih institucij. Od skupno 550 milijonov EUR razporejenih sredstev EU je bila približno ena tretjina namenjena za projekte, povezane z energetske učinkovitostjo v sektorju industrije in stavbnem sektorju.

Programi energetske učinkovitosti so bili v celoti vzpostavljeni leta 2010 in so dosegli pomemben napredek pri naložbah v višini 518 milijonov EUR, ki jih je spodbudila pomoč EU v obliki nepovratnih sredstev v višini 112 milijonov EUR. Ker so posamezni projekti zelo različni, celovit pregled učinka teh mehanizmov ni na voljo.

3.4. Evropski sklad za energetske učinkovitost (EEE-F)

Evropski sklad za energetske učinkovitost (EEE-F) je bil ustanovljen leta 2011 s proračunom 265 milijonov EUR, pri čemer so sredstva prispevale Evropska unija⁵, Evropska investicijska banka, italijanska Cassa dei Depositi e Presititi in Deutsche Bank. Sklad zagotavlja dolžniške, lastniške in jamstvene instrumente ter nepovratna sredstva za tehnično pomoč pri razvoju projektov. Okrog 70 odstotkov sredstev je namenjenih za projekte energetske učinkovitosti, ostala sredstva se razporejajo za energijo iz obnovljivih virov in čisti mestni prevoz. Namen sklada je uveljavljanje že preskušanih tehnologij in krepitev evropskega trga podjetij za energetske storitve (ESCO) ter uporabe pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije. Za zdaj je podpisan en projekt, v pripravi pa je še 39 dodatnih projektov. Učinkovitost sklada se bo ocenjevala leta 2013.

3.5. Inteligentna energija Evropa II (IEE II)

Program Inteligentna energija Evropa II je namenjen premagovanju netehnoloških ovir na področju inovacij, uveljavljanja, izvajanja in razširjanja rešitev, ki prispevajo k trajnostni in zanesljivi oskrbi z energijo po konkurenčnih cenah za Evropo. Od skupnega proračuna 730 milijonov EUR je bilo okrog 50 odstotkov namenjenih za energetske učinkovitost.

Glede učinkovitosti programa je bilo ocenjeno, da so projekti, ki so bili izbrani v obdobju 2009–2011, spodbudili skupne naložbe na področju trajnostne energije v višini več kot 1 500 milijonov EUR. Ocenjeni prihranki energije iz fosilnih goriv in zmanjšanje emisij so za vse te projekte znašali vsaj 350 000 ton naftnega ekvivalenta na leto in 1 200 000 ton ekvivalenta CO₂ na leto.

Mehanizem evropske pomoči, namenjene področju energije na lokalni ravni (ELENA), ki se financira v okviru programa Inteligentna energija Evropa II, javnim lokalnim in regionalnim organom zagotavlja nepovratna sredstva za razvoj in strukturiranje naložb ter začetne naložbe v energetske učinkovitost in energijo iz obnovljivih virov. Mehanizem se izvaja prek mednarodnih finančnih organizacij in krije do 90 odstotkov stroškov, nastalih v zvezi s tehnično pomočjo. Od uvedbe do konca leta 2012 je mehanizem zagotovil skupaj 31 milijonov EUR prispevkov za razvoj projektov.

⁴ Finančni mehanizem za energetske učinkovitost (EEFF), Mehanizem pomoči občinam (MFF) in Program pomoči MSP (SMEFF).

⁵ Iz proračuna EU je bilo na sklad prenesenih 125 milijonov EUR + 20 milijonov EUR za tehnično pomoč in 1,3 milijona EUR za dejavnosti ozaveščanja.

Analiza uspešnosti mehanizma ELENA – EIB kaže, da je za sedanje projekte učinek vzvoda 54, tj. več kot dvakrat večji od zahtevane vrednosti 20, kar bo morda privedlo do naložb, ki presegaajo 1,5 milijarde EUR. Ocenjeno je, da bi lahko prihranki energije iz podpisanih in odobrenih projektov dosegli 919 GWh na leto, pri čemer skupne preprečene emisije CO₂ dosegajo 588 357 ton na leto.

3.6. Program pomoči za politiko informacijskih in komunikacijskih tehnologij

Program pomoči za politiko informacijskih in komunikacijskih tehnologij (ICT PSP) s proračunom v višini 730 milijonov EUR je namenjen spodbujanju pametne in vključujoče rasti s pospeševanjem širšega uveljavljanja ter najboljše uporabe inovativnih digitalnih tehnologij in vsebin s strani državljanov, vlad in podjetij.

Med letoma 2007 in 2013 je bilo več kot 74 milijonov EUR razporejenih na ukrepe s področja energetske učinkovitosti in trajnosti, rezultat teh sredstev je 35 pilotnih ukrepov in 5 tematskih omrežij. Projekti, ki se nanašajo na stavbe, so pokazali do 20-odstotno zmanjšanje porabe energije in emisij CO₂.

4. FINANCIRANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI STAVB S STRANI MEDNARODNIH FINANČNIH INSTITUCIJ (IFI)

Evropske mednarodne finančne institucije poleg vloge pri izvajanju programov financiranja EU (glej zgoraj) izvajajo tudi lastne naložbene instrumente za energetska učinkovitost stavb.

Od leta 2008 do konca leta 2011 je Evropska investicijska banka (EIB) svoje delovanje usmerila v energetska učinkovitost, s čimer je v EU zagotovila skupni znesek sredstev v višini 4,8 milijarde EUR, od tega 1,7 milijarde EUR za stavbni sektor. V zvezi z uspešnostjo teh sredstev je ocenjeno, da znašajo letna zmanjšanja emisij, ki so posledica projektov energetske učinkovitosti, 3 523 tisoč ton ekvivalenta CO₂ (ali sorazmerni delež 1 005 tisoč ton ekvivalenta CO₂, ki izhaja iz financiranja EIB) v letu 2010 in 679 tisoč ton ekvivalenta CO₂ (ali sorazmerni delež 379 tisoč ton ekvivalenta CO₂, ki izhaja iz financiranja EIB) v letu 2011.

Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) je od leta 2002 zagotovila posojila in lastniško financiranje za 104 projekte energetske učinkovitosti v EU v znesku 1,8 milijarde EUR. Skupni znesek sredstev, ki jih je v tem obdobju spodbudila na trgu, znaša 14,9 milijarde EUR (kar pomeni, da je vzvod približno 1:7). V zvezi z uspešnostjo teh sredstev je ocenjeno, da so naložbe zagotovile zmanjšanje emisij CO₂ za 5 milijonov ton letno. Prihranki energije so ocenjeni na 1,8 milijona ton naftnega ekvivalenta (Mtoe) na leto.

Od leta 2002 je Razvojna banka Sveta Evrope (CEB) odobrila skupno približno 2,4 milijarde EUR za projekte, ki se vsaj delno nanašajo na energetska učinkovitost, pri čemer je več kot 1,9 milijarde EUR namenila izključno za energetska učinkovitost. Podatki o uspešnosti teh sredstev niso na voljo.

5. FINANCIRANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI STAVB Z NACIONALNIMI PROGRAMI

Nacionalne vlade uporabljajo za podpiranje energetske učinkovitosti stavb tudi lastne proračune. Številni obstoječi ukrepi so bili Komisiji sporočeni v okviru nacionalnih akcijskih načrtov za energetska učinkovitost (NEEAP)⁶ in v skladu z direktivo o energetska učinkovitosti stavb. Ta poročila kažejo, da ukrepi, ki se nanašajo na stavbe, predstavljajo zelo

⁶ Nacionalni akcijski načrti za energetska učinkovitost (NEEAP) so obvezna poročila v skladu z Direktivo 2006/32/ES o učinkovitosti rabe končne energije in o energetska storitvah. Vsi NEEAP (in njihovi prevodi v angleščino) so na voljo na naslovu: http://ec.europa.eu/energy/efficiency/end-use_en.htm.

visok delež sporočenih prihrankov energije (npr. 58 % v Italiji, 63 % na Irskem, 71 % v Sloveniji in 77 % v Avstriji). Več kot tri četrtine sporočenih ukrepov so nepovratna sredstva in programi „ugodnih“ posojil, sledijo jim davčne spodbude. Uporabljajo se tudi instrumenti, kot so pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije, uporaba enot dodeljenih količin v skladu s Kjotskim protokolom in obveznosti dobaviteljev energije.

Vendar je le nekaj držav članic navedlo podrobnosti o uspešnosti nacionalnih ukrepov pomoči, zato je dober pregled njihovih učinkov težko zagotoviti. Glavni razlog za to je odsotnost *vnaprejšnjih* ciljev v zvezi z energetske učinkovitostjo, zahtev po spremljanju in/ali *naknadnega* ocenjevanja. Če *vnaprejšnja* ali *naknadna* ocenjevanja potekajo, jih je zaradi rabe različnih kazalnikov, metodologij za meritve in področij uporabe instrumentov težko primerjati.

Glede povezave s sredstvi EU so številne države članice v svojih nacionalnih akcijskih načrtih za energetske učinkovitost poročale o uporabi sredstev kohezijske politike za naložbe v energetske učinkovitost in obstoječi primeri dobre prakse kažejo, da lahko sredstva EU spodbudijo dodatne nacionalne javne in zasebne naložbe. Vendar so izkušnje pokazale, da obstaja potreba po dodatnem razvoju usposobljenosti za optimalno oblikovanje naložb.

V analizi 25 shem finančne pomoči za energetske učinkovitost je bilo ugotovljeno, da najuspešnejši programi temeljijo na preferenčnih posojilih, ki so pogosto dopolnjena z nepovratnimi sredstvi in/ali s svežnjem tehnične pomoči, vendar je njihov uspeh odvisen od več dejavnikov in ne le od finančnih pogojev, vključno z enostavnimi upravnimi postopki, informacijami za državljane ter prilagodljivostjo pogojev financiranja.

6. FINANCIRANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI STAVB S STRANI ZASEBNEGA SEKTORJA

Zasebni sektor zagotavlja večino financiranja za projekte energetske učinkovitosti stavb. Poleg lastnikov stavb in stanovalcev, ki vlagajo v izboljšanje svojih nepremičnin in domov, kažejo zanimanje za ta sektor tudi poslovne banke, čeprav je raven komercialnega financiranja še vedno razmeroma nizka.

Zaradi velikega števila razmeroma majhnih in zelo različnih velikosti naložb zasebnih lastnikov nepremičnin celovit pregled sredstev, ki se razporejajo za izboljšanje energetske učinkovitosti stavb, ni na voljo. Čeprav so naložbe v nestanovanjskem sektorju večje, tudi tu manjkajo zanesljivi podatki o velikosti naložb v energetske učinkovitost.

7. KAJ JE MOGOČE STORITI, DA SE SPODBUDI VEČ NALOŽB IN UČINKOVITEJŠE NALOŽBE?

V naslednjih oddelkih je opis ukrepov in pobud, ki se in bi se lahko izvajali za izboljšanje zgoraj navedenega stanja. To vključuje tudi stališča zainteresiranih strani kot odziv na javno posvetovanje, ki je potekalo od februarja do maja 2012⁷.

7.1. Krepitev regulativnega okvira

Z direktivo o energetske učinkovitosti, sprejeto pred kratkim, prenovi direktivo o energetske učinkovitosti zgradb ter ustreznimi ukrepi v skladu z direktivama o okoljsko primerni zasnovi in energijskem označevanju je zdaj na voljo celovit regulativni okvir za energetske učinkovitost stavb.

⁷ Vprašanja za javno posvetovanje, odgovori in pregled rezultatov so na voljo na naslovu: http://ec.europa.eu/energy/efficiency/consultations/20120518_eeb_financial_support_en.htm.

Številne osebe, ki so se odzvale na javno posvetovanje, menijo, da dodatna regulativa EU ni nujno potrebna, vendar poudarjajo potrebo po dolgoročni viziji in zavzetosti za energetske učinkovitost, pri čemer nekateri zagovarjajo zavezujoče cilje. Številne zainteresirane strani nasprotno menijo, da sta ključnega pomena ambiciozno izvajanje in strogo izvrševanje obstoječe zakonodaje v državah članicah.

Drugi predlogi so vključevali omogočanje uporabe davka na dodano vrednost in širšega davčnega sistema za spodbujanje ukrepov in storitev energetske učinkovitosti, spreminjanje pravil o javnem naročanju in državnih pomočeh za spodbujanje energetske učinkovitosti ter sprejetje enotnega sistema za izračunavanje in potrjevanje energetske učinkovitosti stavb v celotni EU.

Komisija bo podrobno **spremljala izvajanje v državah članicah** in storila vse potrebno za zagotavljanje popolne skladnosti z ustreznim regulativnim okvirom EU. Še naprej bo lajšala tudi izmenjavo najboljših praks med državami članicami z **usklajenimi ukrepi za izvajanje direktive o energetske učinkovitosti stavb in direktive o energetske učinkovitosti**.

Komisija **pregleduje**, ali je treba **pravila o državnih pomočeh**, kot se uporabljajo za energetske učinkovitost, prilagoditi v skladu z določbami direktive o energetske učinkovitosti, da se ohrani jasen okvir za omogočanje finančne pomoči za ukrepe energetske učinkovitosti.

V zvezi z javnimi naročili direktiva o energetske učinkovitosti od držav članic že zahteva, **da zagotovijo, da osrednje vlade** (pod določenimi pogoji) **kupujejo le izdelke, storitve in stavbe z visoko energetske učinkovitostjo**, kot velja za pogodbe nad vrednostnimi pragi iz člena 7 Direktive 2004/18/ES⁸. Tudi javne organe na regionalni in lokalni ravni je treba spodbujati k enakemu ravnanju.

Komisija razvija **skupni sistem potrjevanja energetske učinkovitosti nestanovanjskih stavb za celotno območje EU** z namenom opredelitve skupne metodologije EU za izražanje energetske učinkovitosti nestanovanjskih stavb. Ta bo temeljila na revidiranem sklopu standardov CEN, povezanih z direktivo o energetske učinkovitosti stavb, kar pomeni edinstveno priložnost za prostovoljno uskladitev potrjevanja energetske učinkovitosti v Evropi.

7.2. Izboljšanje dostopa do financiranja

Kljub mnogim pozitivnim izkušnjam je še vedno na voljo dovolj prostora za izboljšanje uveljavitve in uspešnosti finančne pomoči EU. To so potrdili odgovori na javno posvetovanje, ki so izjemno pozitivno ocenili razpoložljive instrumente na ravni EU, vendar so kritizirali zapletenost in birokratičnost postopkov za predložitev vlog ter poudarili pomanjkanje informacij o možnostih financiranja, zlasti na lokalni ravni.

Predlogi za izboljšanje so vključevali več prilagodljivosti pri uporabi kohezijskih sredstev (npr. z združevanjem posojil z nepovratnimi sredstvi), večje možnosti za združevanje manjših projektov in več navodil o tem, kako bolje uporabljati sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj, za snovalce politike (zlasti lokalne).

Zainteresirane strani so zagovarjale tudi uporabo javnih finančnih sredstev za zagotavljanje tehnične pomoči, zagotavljanje posojil pod privlačnimi pogoji ter spodbujanje trga za podjetja za energetske storitve / pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije, na primer z zagotavljanjem finančnih sredstev za ukrepe, uvedene v stavbah javnega sektorja.

Poleg tega je bila kot ključni ukrep za povečanje interesa zasebnega sektorja za to področje navedena potreba po zagotavljanju objektivnejših, zanesljivih in standardiziranih informacij

⁸ UL L 134, 30.4.2004, str. 114.

investitorjem o učinkovitosti posojil (npr. dobe povračila naložb, donosnost naložb, zamudne obrestne mere).

Komisija je v svojih predlogih za naslednji večletni finančni okvir (MFF) predlagala **povečanje sredstev kohezijske politike za ukrepe za nizkoogljično gospodarstvo** (predvsem z razporeditvijo 20 % Evropskega sklada za regionalni razvoj za energetske učinkovitost in energijo iz obnovljivih virov v razvitejših regijah in regijah v prehodu ter 6 % v manj razvitih regijah), **širitev uporabe finančnih instrumentov in odstranitev 4-odstotne meje za podporo naložbam v trajnostno energijo v stanovanjskem sektorju**.

Komisija bo v prvi polovici leta 2013 razvila tudi **tehnične smernice za uporabo inovativnih finančnih instrumentov**, da bi olajšala širše uveljavljanje ter boljše usklajevanje in izvajanje takšnih instrumentov.

Države članice morajo zdaj **poskrbeti, da so operativni programi, izdelani v skladu z novim večletnim finančnim okvirom, oblikovani tako, da omogočajo optimalno uporabo sredstev kohezijske politike za naložbe v energetske učinkovitost** v kombinaciji z nacionalnimi sredstvi (in po možnosti sredstvi mednarodnih finančnih institucij).

Da bi pomagala državam članicam, bo Komisija v letu 2013 razvila **smernice za izbiranje in ocenjevanje projektov energetske učinkovitosti v okviru sredstev kohezijske politike**, tudi zato, da bi vzpostavila bolj standardiziran pristop.

Direktiva o energetske učinkovitosti državam članicam omogoča uvedbo bistvenega povečanja ravni naložb v energetske učinkovite stavbe, ker zahteva, da države članice do aprila 2014 pripravijo **dolgoročno strategijo za spodbujanje naložb v prenavo nacionalnega fonda stanovanjskih in poslovnih stavb, ter za olajšanje vzpostavljanja finančnih mehanizmov za ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti**, da se dosežejo čim večje koristi financiranja iz različnih virov.

Poleg tega namerava Komisija še naprej ohranjati svojo **pomoč za razvoj projektov** z nadaljnjim izvajanjem mehanizma ELENA v okviru Obzorja 2020. Naslednja izdaja te pomoči bo na voljo **zelo različnim upravičencem** iz javnega in zasebnega sektorja, da se podpreta razvoj in uvajanje inovativnih mehanizmov za financiranje trajnostne energije. Istočasno bo Komisija **vzpostavila okvir za spremljanje in ocenjevanje**, da bi olajšala standardizacijo naložb v energetske učinkovitost in s tem omogočila medsebojno primerjavo podprtih naložbenih projektov.

Komisija namerava s spodbudami podpreti industrijo, da bo vlagala v nove raziskave in inovacije za rešitve, ki ustrezajo potrebam javnih storitev, z **zagotavljanjem podpore za predkomercialna javna naročila in javna naročila za prvo komercializacijo inovacij** v okviru Obzorja 2020.

7.3. Obravnava tržnih pomanjkljivosti

Izboljšave energetske učinkovitosti stavb preprečujejo številne tržne pomanjkljivosti, ki segajo od tehničnih in finančnih ovir do informacijskih ovir in ovir v obnašanju. Velika večina oseb, ki so se odzvale na javno posvetovanje, je menila, da je najnujnejša obravnava finančnih ovir, zlasti v zvezi z visokimi stroški začetnih naložb in omejenim dostopom do posojil, predolgimi dobami povračila naložb in kreditnimi tveganji, deljenimi spodbudami med lastniki in stanovalci ter problemi v večstanovanjskih stavbah.

Kljub temu je več udeležencev javnega posvetovanja poudarilo, da se relativni pomen različnih ovir razlikuje po državah in po sektorjih (npr. stanovanjski, poslovni, javni).

Številni udeleženci javnega posvetovanja so tudi menili, da je treba kot najnujnejše druge ovire obravnavati pomanjkanje ustreznih in zanesljivih informacij o prihrankih energije, ukrepih za učinkovitost in instrumentih finančne pomoči (za lastnike stavb, gradbenike in finančni sektor) poleg potrebe po izobraževanju in usposabljanju ter standardiziranega spremljanja prihrankov energije.

V zvezi s tržnimi ovirami direktiva o energetske učinkovitosti zahteva, da države članice ocenijo regulativne in neregulativne ovire energetske učinkovitosti ter sprejmejo potrebne ukrepe za njihovo odpravo, zlasti glede **delitve spodbud med lastnikom in stanovalcem stavbe ali med lastniki**, ter **uporabo pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije in drugih mehanizmov financiranja s strani tretjih oseb na podlagi dolgoročnih pogodb**.

Čeprav bi moralo biti zagotavljanje prilagojenih nasvetov o instrumentih finančne pomoči in tehničnih rešitvah za energetske učinkovitost stavb (zlasti za lastnike stanovanj ter mala in srednje velika podjetja) organizirano predvsem na nacionalni, regionalni in/ali lokalni ravni, bo Komisija raziskala, ali se lahko izboljšajo informacije, ki se zagotavljajo na ravni EU (zlasti prek **spletnega portala Build UP**: www.buildup.eu).

Komisija bo leta 2013 začela izvajati študijo, da bi dobila **celovit pregled finančne pomoči za energetske učinkovitost v državah članicah**, ki bo med drugim obravnavala pomanjkanje informacij o učinkih finančnih ukrepov na energetske učinkovitost stavb.

Znotraj naslednjega večletnega finančnega okvira je Komisija predlagala ohranitev **podpore za obravnavo netehnoloških ovir** prek programa Obzorje 2020, pri čemer bi za raziskave in inovacije v okviru „zanesljive, čiste in učinkovite energije“ v obdobju 2014–2020 razporedila 6,1 milijarde EUR. Velik delež tega proračuna bi bil usmerjen na netehnološke vidike ter odpravo obstoječih regulativnih, finančnih in tržnih ovir ter ovir v obnašanju v okviru prednostne naloge „uvajanje energetskih inovacij na trg“, pri čemer bi se nadaljevale pozitivne izkušnje s programom Inteligentna energija Evropa.

7.4. Krepitev trga energetskih storitev

Pogosto velja, da je nadaljnji razvoj trga energetskih storitev eden od najučinkovitejših načinov za spodbujanje ukrepov za energetske učinkovitost, zlasti v javnih stavbah in industriji. Poslovni model na tem trgu temelji na izvajanju energetskih storitev (tj. racionalna raba energije ima prednost pred samim zagotavljanjem energije), pogosto s tako imenovanim pogodbenim zagotavljanjem prihrankov energije (EPC). V okviru pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije izvajalec storitev (tj. podjetje za energetske storitve ali ESCO) zagotavlja izboljšave energetske učinkovitosti s financiranjem stroškov začetnih naložb in povračilom teh stroškov z doseženimi prihranki. Pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije se lahko šteje za finančni instrument za izboljšanje energetske učinkovitosti, pri čemer stranki ni treba vlagati v začetne kapitalske stroške.

Več zainteresiranih strani je opredelilo potrebo po večji podpori trgu za podjetja za energetske storitve / pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije, npr. z vzpostavljanjem več jamstvenih shem za posojila, zagotavljanjem zanesljivejšega okvira za potrjevanje in povečanjem zaupanja v model pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije.

V javnem sektorju je bila možnost zunajbilančnega financiranja opredeljena kot dejavnik spodbujanja naložb v javne stavbe, zlasti v smislu obveznosti glede obnove 3 odstotkov stavb osrednje vlade na leto.

Da bi olajšala nadaljnji razvoj trga za podjetja za energetske storitve / pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije, bo Komisija postopoma izvajala **kampanjo za spodbujanje in razvoj usposobljenosti za pogodbeno zagotavljanje prihrankov energije in podjetja za energetske storitve po vsej Evropi**. Kampanja se izvaja predvsem z delavnicami za razvoj usposobljenosti, ki jih organizirajo trije partnerji, vključno z Evropskim strokovnim centrom za javno-zasebna partnerstva Evropske investicijske banke (EPEC), ki je usmerjen na osrednje vlade, pobudo ManagEnergy, ki je usmerjena na regionalne udeležence, in pobudo Konvencija županov, ki je usmerjena na lokalne udeležence.

8. ZAKLJUČKI

Slika, ki nastaja na podlagi preučevanja evropskega stavbnega fonda, obstoječih ukrepov finančne pomoči za energetske učinkovitost stavb in različnih tržnih ovir, kaže, da:

- se stanje stavbnega fonda, obstoječih ukrepov finančne pomoči in ustreznih tržnih ovir med državami zelo razlikuje;
- čeprav se naložbe v energetske učinkovitost stavb povečujejo in obstajajo številni primeri dobre prakse z instrumenti, ki zagotavljajo stroškovno učinkovite prihranke energije, pa so na ravni EU in nacionalnih ravneh na voljo le omejene informacije o uspešnosti različnih ukrepov finančne pomoči;
- še naprej obstajajo pomembne zapreke, ki ovirajo nadaljnje uveljavljanje naložb v energetske učinkovitost stavb, vključno s pomanjkanjem ozaveščenosti in strokovnega znanja v zvezi s financiranjem energetske učinkovitosti pri vseh akterjih, visokimi začetnimi stroški, sorazmerno dolgimi obdobji povračila naložb in (zaznam) kreditnim tveganjem, povezanim z naložbami v energetske učinkovitost, ter neusklajenimi prednostnimi nalogami za končne upravičence.

Če naj EU izpolni cilj energetske učinkovitosti za leto 2020 in svoje ambicije za dodatne prihranke do leta 2050, je nujno izboljšati finančno pomoč za energetske učinkovitost stavb. Da bi se to zgodilo, je potrebno zagotoviti, da se regulativni okvir pravilno izvaja, je na voljo več financiranja in se obravnavajo najpomembnejše ovire.

Kot je navedeno zgoraj, je Komisija vključena v številne pobude in dejavnosti za podporo tem ciljem. Vendar so, ob upoštevanju značilnosti stavbnega fonda in sektorja ter odgovornosti za izvajanje ustrezne zakonodaje in obravnavanje ovir na nacionalnih trgih, za zagotavljanje stroškovno učinkovitejših naložb odgovorne države članice.

Poleg tega pomembnost potrebam prilagojenega pristopa k financiranju energetske učinkovitosti pomeni, da je tesno sodelovanje med javnimi organi, financerji in stavbnim sektorjem bistvenega pomena.

Nenazadnje bo treba lastnike stavb prepričati o koristih povečanja energetske učinkovitosti njihovih nepremičnin, ne le zaradi nižjih računov za energijo, temveč tudi zaradi večjega udobja in povečane vrednosti nepremičnine. To je prav gotovo ena od najpomembnejših ovir, ki jih je treba premagati pri izboljšanju energetske učinkovitosti evropskih stavb. Makroekonomski razlog za te naloge je zelo tehten, vendar bodo potrebne ciljno naravnane spodbude in prizadevanja na področju ozaveščanja za spremembo obnašanja. Načrti za prenovo stavb, ki jih morajo pripraviti države članice v skladu z novo direktivo o energetske učinkovitosti, so v tem okviru ključno orodje in bi morali izrecno obravnavati ta vprašanja.

V prihodnosti bo Komisija še naprej sodelovala z državami članicami in ustreznimi zainteresiranimi stranmi pri ugotavljanju, kako je mogoče premagati ovire na področju naložb v energetske učinkovitost stavb in kako bi bilo mogoče dodatno izboljšati finančno pomoč za energetske učinkovitost stavb.